

POSUDEK VEDOUcí DIPLOMOVÉ PRÁCE

Téma: Mezinárodní ochrana práv dítěte

Autor: Matěj Krupa

Problematika, kterou autor v práci zpracovává, není nová, ani v odborné literatuře již mnohokrát nezpracovaná. Práva dítěte se objevují v diplomových, příp. disertačních pracích, poměrně často. Výběr tématu diplomové práce není tedy ničím překvapivým, o to více bude záležet na autorovi, jak se s ním vypořádá a jak jej zpracuje. Toto očekávání je o to větší právě s ohledem na široký záběr, který téma práce avizuje. Zpracovat v mantinelech daných pravidly pro tento typ prací takto široce pojaté téma vyžaduje nemalou dávku citu pro to, co je skutečně důležité, co by v práci chybět nemělo a co by již naopak mohlo představovat zbytečný detail.

Předkládaná diplomová práce je vedle úvodu a závěru rozdělena do čtyř, dále podrobně a přehledně členěných, kapitol. V poměrně rozsáhlém úvodu práce autor vysvětluje postavení dětí a důvody vedoucí k potřebě specifické ochrany jejich práv. Co v úvodu práce absentuje, jsou důvody, které vedly autora ke zpracování práce právě na toto téma a cíle, které si vytyčil a dále alespoň hrubé nastínění struktury práce a řazení jednotlivých kapitol. Naopak poměrně velký prostor dává autor již zde úvahám o samotné podstatě dětských práv. Současně se v této části práce objevuje několik konstatování, která jsou minimálně diskutabilní a zasluhovala by bližší vysvětlení v rámci ústní obhajoby práce, např.:

- Již ve druhé větě se objevuje konstatování „Děti, jako zvláštní skupina mladých lidí, jež nedosáhla věku dospělosti, v lidské společnosti zauímají výsadní postavení“. V této souvislosti by měl autor vysvětlit dvě věci – rozlišit „děti“ jako podmnožinu „mladých lidí“ a dále to, v čem spočívá ono zmiňované „výsadní postavení“.
- Na straně 2 autor konstatuje v souvislosti s Všeobecnou deklarací lidských práv „Přijetím této mezinárodní smlouvy...“ Co je to VDLP? Jaká je její povaha?
- V úvodu práce také autor používá několikrát výraz „kategorie lidských práv“ – jednou v souvislosti s dělením na práva občanská, politická a sociální, podruhé při konstatování, že „Práva dětí jsou jednou z kategorií lidských práv...“ – jak tedy chápe kategorii lidských práv?
- „Mezinárodní právo veřejné, které je nejdůležitějším prostředkem ochrany lidských práv,...“ – na čem toto tvrzení autor zakládá? Jaké místo v ochraně práv jednotlivce potom zauímá vnitrostátní právo?
- Opakovaně autor používá pojem „Morální práva“ – co tímto pojmem rozumí?

Sečteno a podtrženo představuje úvod práce tu část, která přináší nejvíce tvrzení, která lze označit za kontroverzní, jež nelze bez dalšího vysvětlení jednoduše přijmout a souhlasit s nimi.

Po úvodu následuje kapitola s názvem „Historie vývoje ochrany práv dětí na mezinárodní úrovni“. Autor začíná Deklarací práv dítěte z roku 1924, přes VDLP pokračuje k Deklaraci práv dítěte z roku 1959 a zakončuje tuto část práce Pakty z roku 1966. Přes jistou míru popisnosti, je tato část práce napsána přehledně a chronologicky, autor prokázal schopnost uvést u jednotlivých dokumentů skutečně podstatné a relevantní informace, aniž by zabíhal do přílišných detailů, nebo naopak něco podstatného vynechal.

Kapitola třetí s názvem „Úmluva o právech dítěte z roku 1989“ představuje stěžejní část práce. Zde je třeba pozitivně hodnotit obecnou charakteristiku Úmluvy a rozbor důvodů, kvůli kterým není dokument do současnosti ratifikován ze strany USA. Následuje poměrně detailní, přehledný a logický rozbor textu Úmluvy, jejích jednotlivých ustanovení. Autor vysvětluje jednotlivé principy, na kterých je celý dokument postaven – nediskriminace, nejlepší zájem dítěte, zachování života dítěte, právo dítěte vyjádřit svůj názor. Posledně jmenovanému pravidlu se autor věnuje více a zcela správně poukazuje na novou kvalitu, kterou přináší.

V dalších částech této kapitoly autor dělí práva obsažená v Úmluvě do skupin – občanská práva a svobody, rodinné prostředí a alternativní péče, práva postižených dětí, zdravotní a sociální zabezpečení, vzdělání a zvláštní ochranná opatření. Jde o přehledně pojaté rozdělení práv chráněných Úmluvou.

Samostatný prostor věnuje diplomant Výboru pro práva dítěte. Popisuje jeho činnost, kompetence. Správně upozorňuje na slabá místa v jeho činnosti, kompetencích. Závěr této kapitoly je věnován České republice a Úmluvě. V této souvislosti by měl v rámci ústní obhajoby diplomant blíže vysvětlit pojem „sukcese“, který ne zcela přesně na str. 44 používá.

Následuje kapitola čtvrtá s názvem „Opční protokoly k Úmluvě o právech dítěte“ Zde opět systematicky, přehledně seznamuje čtenáře s jednotlivými dokumenty, jejich obsahem, důvody vedoucími k jejich přijetí.

Poslední kapitola práce je nazvána „Regionální ochrana práv dětí“ Jde současně o poslední část mozaiky tvořící ochranu práv dítěte na mezinárodní úrovni, bez níž by téma nebylo kompletní. Autor správně připomíná význam, důležitost a nezastupitelnost regionální úpravy a její komplementaritu k univerzální úpravě. V souvislosti s Radou Evropy zmiňuje Evropský soud pro lidská práva a jeho judikaturu. Stranou pozornosti diplomanta nezůstal případ D. H. versus CR týkající se zařazování romských dětí do zvláštních škol. Tento případ by mohl být také předmětem krátké diskuze v rámci ústní obhajoby.

V závěru práce autor opět správně shrnuje změny a vývoj, kterými systém ochrany práv dětí za posledních sto let prošel – od chápání dítěte jako objekt až po přiznání mu postavení, ve kterém je mu dáno právo aktivně ovlivňovat dění, které se ho bezprostředně týká. To vše přitom za stálého přiznání zranitelnosti dítěte v porovnání s dospělým.

Po obsahové stránce splňuje práce požadavky kladené na tento typ prací. Ocenit je nutné zejména fakt, že přestože autor zvolil téma velmi široké, podařilo se mu vyhnout častému úskalí,

kteřé právě v těchto případech nastává – snaze pojmout vše, co se k dané problematice váže a sklouznout tak do povrchnosti. Přestože práce neobsahuje nové závěry ani nové pohledy na zpracovávanou problematiku, je nutné spatřovat její přínos ve strukturované, vše podstatné obsahující, podobě, která umožní čtenáři na několika málo desítkách stran textu získat představu o ochraně práv dětí na mezinárodní úrovni.

Z předložené práce je zřejmé zaujetí autora zvoleným tématem a s tím související snaha zpracovat jej co nejlépe. Autor prokázal schopnost zpracovat problematiku způsobem a v kvalitě, který je od tohoto typu prací očekáván. Prokázal schopnost orientace v tématu, což je zřejmé i z rozsáhlého seznamu použité literatury. Celkově nelze zpochybnit přínos práce, který je nutné spatřovat v tom, že rozšiřuje okruh odborných prací, které se zabývají problematikou práv dítěte na mezinárodní úrovni.

Také po formální stránce splňuje předložená diplomová práce požadavky kladené na tento typ prací. Zasloužila by pečlivější jazykovou korekturu, drobné nedostatky, které se v práci objevují, jí zbytečně ubírají na kvalitě. Celá práce je doplněna rozsáhlým poznámkovým aparátem a seznamem použité literatury.

Na základě celkového posouzení předložené diplomové práce **doporučuji** tuto k ústní obhajobě před komisí a navrhuji hodnocení stupněm „velmi dobře“.

V Praze 6. června 2016

JUDr. Monika Bayerová, Ph.D.